

СТРУКТУРА НОРМАТИВНОГО ДОКУМЕНТА, ЯК ЕЛЕМЕНТА КОНЦЕПТУАЛЬНОЇ СХЕМИ СИСТЕМИ СТАНДАРТІВ

© С. Євстаф'єва, К. Дядюра, 2017

Сумський державний університет, Суми, Україна

Головною метою стандартизації є визначення добровільних технічних або якісних критеріїв, яким виробники, виробничі процеси або послуги можуть підкорятися. Виробники можуть вільно знайти інші способи задоволення вимог безпеки, але вони повинні бути в змозі довести, що їх метод, в тому числі всі випробування, необхідні для підтвердження відповідності цим вимогам безпеки, є адекватними. Таким чином, стандарти є рушійною силою у створенні внутрішнього ринку для товарів. Європейські стандарти замінюють національні, які часто суперечать нормам і можуть створити технічні перешкоди для доступу на внутрішній ринок Європейського Союзу [1].

Отже, постає завдання віднайти гнучкий спосіб, застосовуючи стандарти, підвищити якість і безпеку продукції і послуг, знизити витрати, відкрити ринки для підприємств і забезпечити те, щоб компанії, особливо малі і середні підприємства, могли конкурувати при розміщенні продукції на європейському ринку на рівних.

Таким способом є побудова концептуальних схем системи стандартів (КССС), які можуть служити інформаційним базисом для інтегрованих систем управління залежно від виду продукції, вимог технічних регламентів, процедур оцінки відповідності, а також критерії оцінки ефективності застосування таких систем стандартів на підприємствах залежно від можливостей та напрямків діяльності. Це дозволяє послідовно визначити всі основні інформаційні об'єкти та їх зв'язки, що описують встановлені вимоги щодо продукції, процесу, послуги, системи, особи та інше у деякій організації, а потім, на підставі цього, побудувати відповідну логічну структуру бази даних (БД), яка буде задіяна при прийнятті рішень для підтвердження відповідності.

Будову нормативного документа, як елемента КССС можна представити у вигляді найпростіших кристалічних структур монокристалів металу. Іони металу, розташовані в певних положеннях решітки металевого кристала, що наближено розглядаються у вигляді куль представляються як елементи з яких утворюється нормативний документ. У твердих металах ці кулі упаковуються з максимально можливою щільністю. Найбільш щільною в одному шарі є гексагональна упаковка, при якій кожен шар оточений з усіх боків шістьма сусідніми кулями, розташованими в тій же площині, яка є оптимальною для подальшого розгляду (рис.1) [2].

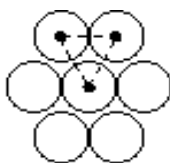

Рис.1 Гексагональна упаковка в одному шарі

Складові частини нормативного документа встановлені у вигляді шарів гексаганальної упаковки атомів металу за допомогою визначення поняття „стандарт” та відповідно до мети стандартизації.

Стандарт – це нормативний документ, заснований на консенсусі, прийнятий визнаним органом, що встановлює для загального і неодноразового використання правила, настанови або характеристики щодо діяльності чи її результатів, та спрямований на досягнення оптимального ступеня впорядкованості в певній сфері [3].

Нормативний документ представлений як гексагональна упаковка атомів металу включає:

Суспільні інтереси - безпека життя та здоров'я людей, безпечні умови праці, захист прав споживачів (користувачів), захист довкілля [4].

Ресурсні зацікавлені сторони будь-якої організації вступають у відносини між собою виключно з метою ресурсного обміну (наприклад: регулюючі органи, виробник, споживачі, постачальники, персонал тощо).

Визначені вимоги - заявлені потреби чи очікування, які зафіксовані в технічних регламентах, стандартах, технічних специфікаціях або в інший спосіб [5].

Характеристики продукції або пов'язані з нею процеси чи способи виробництва, а також вимоги до послуг, включаючи відповідні положення, дотримання яких є обов'язковими, та визначені у Технічному регламенті - законі України або нормативно-правовому акті, прийнятому Кабінетом Міністрів України.

Інтегровану систему управління (ІСУ) пропонується розуміти, як складну соціально-економічну систему, яка об'єднує в собі взаємопов'язані підсистеми управління якістю, що разом формують кластери стандартів [6].

Як гексагональні шари куль можна щільно укласти один на інший, так само і стандарти в системі ІСУ повторюють представлену структуру. Робиться це двома способами. Або вони (шари) утворюють гексагональну щільну упаковку (ГПУ) (рис.2), або - гранецентровану кубічну упаковку (ГЦК) (рис.3). У гексагональній щільній упаковці другий шар куль укладається на перший таким чином, що кожен шар верхнього шару стикається з трьома кулями нижнього шару [2]:

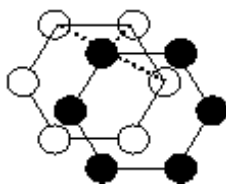

Рис.2 Гексагональна щільна упаковка

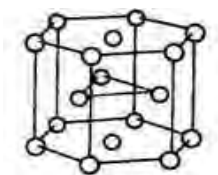

Рис.3 Гранецентрована кубічна упаковка

Кулі третього шару розташовуються точно над кулями першого шару і т. д.

Кластери стандартів - набір гармонізованих стандартів для підтримки рішення комплексних завдань управління. Описати кластери стандартів можливо спираючись на відомі об'єкти у нанохімії - кластери металу, які мають будову задану упаковкою атомів і правильною геометричною формою.

1 International center for quality certification [Електронний ресурс] Гармонизированные стандарты (согласованные европейские стандарты, европейские нормы) – Режим доступа: Harmonised Standards. <http://www.icqc.eu/ru/Standards-Legislation.php> 2 Химический портал [Електронний ресурс] Металлические кристаллы. – Режим доступа: http://www.himikatus.ru/art/ch-act/0153.php_3 3 Закон України „Про стандартизацію” [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014, № 31, ст. 1058. із змінами від 10.02.2016, підстава 124-19. – Режим доступа: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1315-18__4 4 Закон України „Про загальну безпечність нехарчової продукції” [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2011, N 22, ст.145 із змінами від 10.02.2016. – Режим доступу: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2736-17_5 5 Закон України „Про технічні регламенти та оцінку відповідності” [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради (ВВР), 2015, № 14, ст.96 чинний від 15.01.2015. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/124-19> 6 Калита П. Система управління якістю: „за стандартом” чи за специфікою підприємства / П. Калита // Світ якості України. – 2011. –N 3. – С. 102-104.